

Artes de la col·laboració: aprendre a construir institucions que acompanyen els processos

Publicat per [Interacció](#) [1] el 24/10/2024 - 09:22 | Última modificació: 05/08/2026 - 09:08

La cultura comunitària ha anat adquirint un pes creixent en les polítiques culturals dels darrers anys. Aquest desplaçament no consisteix només a incorporar pràctiques participatives, sinó a repensar quins dispositius institucionals poden sostenir processos artístics col·laboratius sense reduir-los a una programació convencional. *Artes de la colaboración. Experiencias desde Banco de Proyectos Colaborativos* (2024) és especialment rellevant perquè no presenta únicament els resultats d'un programa, sinó que converteix la seva pròpia experiència en un objecte d'anàlisi crítica.

Lluny de plantejar-se com una memòria institucional, la publicació neix d'una situació d'incertesa. El canvi de govern municipal a Sevilla va deixar en suspens la continuïtat del Banco de Proyectos Colaborativos (BdPC), impulsat conjuntament per Tekeando i l'Institut de la Cultura y de las Artes de Sevilla (ICAS). Davant la possibilitat que el programa desaparegués després de la primera edició, l'equip va decidir documentar-ne els aprenentatges abans que es perdessin. El llibre és, en aquest sentit, un "pla B" que transforma una interrupció institucional en una oportunitat per sistematitzar coneixement.

L'interès del volum rau en el fet que desplaça el focus des dels projectes cap a les condicions que els fan possibles. El BdPC no es limita a finançar sis iniciatives artístiques. Construeix un dispositiu complet que integra convocatòria pública, espais formatius, oficina d'acompanyament, mediació artística, avaluació compartida, comunicació i trobades entre els equips participants. La hipòtesi és que la col·laboració no apareix espontàniament, sinó que necessita estructures específiques de suport.

Aquest plantejament també modifica la manera d'entendre el paper de les institucions culturals. El programa defensa que una administració no només distribueix recursos, sinó que pot crear les condicions perquè artistes, comunitats i altres agents construeixin processos compartits. L'acompanyament deixa de ser un servei auxiliar i esdevé una funció institucional central. La mediació, l'avaluació i la cura dels processos adquireixen tanta importància com la producció artística mateixa.

Una altra aportació significativa és la manera com s'entén l'avaluació. En lloc de limitar-se a verificar resultats finals, la publicació defensa una avaluació concebuda com a procés de reflexió compartida. Aquesta perspectiva permet identificar metodologies, dificultats, transformacions i aprenentatges que difícilment quedarien reflectits en indicadors quantitativs convencionals. No és casual que un dels capítols centrals es presenti com una "Brúixola de projectes col·laboratius", orientada a interpretar processos més que no pas a certificar-ne l'èxit.

?Els projectes col·laboratius no es defineixen només pels resultats, sinó pels dispositius institucionals que fan possible sostenir els processos compartits.

El llibre també aborda les tensions estructurals que travessen aquestes pràctiques. La dependència dels cicles polítics, la fragilitat administrativa, la precarietat dels equips, les dificultats jurídiques dels projectes comunitaris o els límits dels sistemes tradicionals de finançament apareixen com a qüestions inseparables de qualsevol debat sobre cultura col·laborativa. En aquest sentit, l'obra evita idealitzar aquests processos i mostra fins a quin punt la innovació institucional exigeix transformar també els instruments administratius.

Un cop llegit, el principal valor d'aquesta publicació és que proposa entendre la política cultural com una arquitectura de relacions més que com un sistema de programació. La pregunta deixa de ser quants projectes es financen i passa a ser quines capacitats institucionals es construeixen perquè aquests projectes puguin generar coneixement compartit, comunitat i formes estables de cooperació. Aquesta mirada connecta amb un debat cada vegada més present en les polítiques culturals europees sobre la necessitat de reforçar les infraestructures socials de la cultura, més enllà dels seus resultats immediats.

Referència

López Fernández, A. (Coord.). (2024). *Artes de la colaboración: Experiencias desde Banco de Proyectos Colaborativos*. Universidad Internacional de Andalucía.

<https://hdl.handle.net/10334/9212> [2]

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: gestió cultural

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: innovació cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2024/10/construir-institucions%20>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://hdl.handle.net/10334/9212>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9520>